

De ideale dag

op school!

**Rapportage
marktonderzoek Qrius onder
kinderen en hun ouders**

Voorwoord

“Ik vind het vooral belangrijk dat je niet alleen maar aan je tafeltje hoeft te werken.”

Citaat van een kind dat deelgenomen heeft aan het onderzoek.

In juli en augustus 2020 heeft Qrius, in opdracht van Het Kinderopvangfonds voor het project PACT voor Kindcentra, een omvangrijk onderzoek uitgevoerd onder kinderen van 7 tot 12 jaar en hun ouders. Het doel van het onderzoek was om in beeld te brengen wat de ‘ideale dag op school’ van kinderen is; vanuit het perspectief van de kinderen zelf.

Het onderzoek is prima verlopen, al was het invullen van het ‘oefenblad’ wel een behoorlijke klus en waren niet alle ouders even enthousiast over een volgende serie vernieuwingen in het onderwijs. Sommige ouders gaven aan het einde van het onderzoek aan dat ze blij waren dat ze mee mochten praten en dat ze benieuwd zijn wat er met de uitkomsten gaat gebeuren:

“Het was een heel interessant onderwerp en ik hoop dat er ook echt wat mee gedaan gaat worden!”

Op de volgende pagina’s geven we de uitkomsten van het onderzoek via compacte en overzichtelijke stukjes tekst weer. We beginnen met de opzet van het onderzoek, gaan daarna in op de resultaten en sluiten af met conclusies en aanbevelingen. Daarna besteden we nog aandacht aan de opvattingen van kinderen en hun ouders over de coronacrisis; we hebben daar meteen ook een aantal vragen over gesteld.

Het onderzoek is vanuit PACT voor Kindcentra begeleid door Janny Reitsma en Lotte de Rooij.

Paul Sikkema, eigenaar
en hoofdonderzoeker Qrius.

November 2020

Inhoud

Inleiding	4
Aanpak	6
Hoe hebben we het onderzoek aangepakt?	7
Leeswijzer	11
Resultaten	13
Wat doen kinderen in hun vrije tijd?	14
Wat zijn de favoriete activiteiten van kinderen op school?	15
Wat missen de kinderen op school?	17
Het oefenblad	18
Wat willen kinderen in ieder geval op hun 'ideale dag op school' doen?	20
Het programma van de ideale schooldag	25
Voorbeelden van de ideale schooldag	27
Hoe kijken ouders tegen de 'ideale dag op school' aan?	30
Wat vinden ouders van kindcentra?	33
Waar moeten scholen, volgens ouders, het accent op leggen?	34
Het oordeel van ouders over de basisschool	37
Conclusies en aanbevelingen	38
Conclusies	39
Aanbevelingen	43
Extra en Bonusonderzoek	44
Extra: kinderen en ouders over de coronacrisis	45
Bonusonderzoek	47

The background is a dark blue surface with a visible horizontal brushstroke texture. On the left side, there are several bright yellow, organic, blob-like shapes of various sizes. Some are solid circles, while others are elongated or have irregular, flowing edges. They are clustered together, with some overlapping. The word 'Inleiding' is written in a clean, white, sans-serif font in the upper right area of the image.

Inleiding

Er ontstaan in Nederland steeds meer ‘integrale kindcentra’. Integrale kindcentra staan voor een ontwikkelomgeving voor kinderen van 0-12 jaar, waarin ieder kind meetelt, meedoet en leert, ongeacht herkomst, mogelijkheden en beperkingen.

Het interprofessionele team op een kindcentrum werkt, samen met ouders, vanuit één pedagogische visie en soms zelfs onder één bestuur.

Het Kinderopvangfonds heeft een project opgezet dat tot doel heeft om de ontwikkeling van integrale kindcentra te stimuleren: PACT voor Kindcentra. De ambitie van PACT voor Kindcentra is het concept inclusieve kindcentra voor kinderen van 0-12 jaar een stevige plek te geven in de pedagogische infrastructuur in Nederland. Dat organisaties in de regio gezamenlijk de ontwikkeling van kindcentra aanjagen en verankeren. Maar ook dat er binnen een aantal jaar oplossingen zijn gevonden voor de belangrijkste knelpunten in wet- en regelgeving. Kortom, PACT voor Kindcentra streeft ernaar dat er ‘ontwikkelomgevingen’ voor kinderen ontstaan waarin talenten volop kunnen ontwikkelen.

PACT voor Kindcentra staat dus voor een stimulerende daginvulling voor de kinderen van nu. Maar wat vinden kinderen daar zelf eigenlijk van? Wat zien zij als een ‘ideale’ dagbesteding en dagindeling?

Om daar inzicht in te krijgen heeft PACT voor Kindcentra aan Qrius gevraagd om een grootschalig en representatief onderzoek te doen onder kinderen en hun ouders. Qrius (van het Engelse ‘curious’) is een onderzoeksbureau dat gespecialiseerd is in kinderen en jongeren van pakweg 0 t/m 29 jaar. Ook doen ze onderzoek onder volwassenen die een belangrijke rol spelen in het leven van kinderen en jongeren, zoals ouders en leraren.

Kindercorrespondent Tako Rietveld heeft in aanvulling op het onderzoek een film gemaakt waarin kinderen vertellen over hun 'ideale dag op school'.

De film is [hier](#) te zien.

Bonusonderzoek

Naast deze rapportage is er nog een verslag van een kort 'bonusonderzoek'. In dit bonusonderzoek werd nogmaals een grote groep (528) kinderen gevraagd om antwoord te geven op een aantal korte ja/nee vragen. Met deze gesloten vragen hebben we getoetst hoeveel kinderen zich kunnen vinden in de antwoorden die eerder spontaan gegeven waren (via open vragen) door andere kinderen. Het verslag van het bonusonderzoek is [hier](#) te vinden.

Aanpak

Hoe hebben we het onderzoek aangepakt?

We hebben het **doel** van het onderzoek als volgt omschreven: inzicht krijgen in de ‘ideale dag op school’ van kinderen. We hebben het dan over een hele dag, waarin de activiteiten van de basisschool en de buitenschoolse opvang worden gecombineerd.

Omdat het om een grootschalig onderzoek ging, waarbij we gebruik maakten van twee vragenlijsten, hebben we ervoor gekozen om het onderzoek te richten op kinderen uit de **groepen 3 t/m 8** van de basisschool. 34% van de ondervraagde kinderen ging naar de buitenschoolse opvang op één of meer dagen per week. De overige kinderen zaten alleen op de basisschool.

We hebben aan de ouders van deze kinderen, die sowieso toestemming voor het onderzoek moesten geven, gevraagd om de jongste kinderen tijdens het onderzoek te begeleiden. Omdat de invloed van ouders in deze levensfase zo groot is, hebben we alle ouders ook een aantal vragen over hun beeld van de ‘ideale dag op school’ gesteld.

Het onderzoek bestond uit 3 delen:

1. Het eerste deel van de vragenlijst.

In dit deel hebben we onder meer vragen gesteld over de activiteiten die kinderen in hun vrije tijd doen, over dingen die kinderen leuk en minder leuk vinden op school en opvang en over dingen die meer aandacht moeten krijgen of die ze helemaal missen. Er waren vragen voor de kinderen en vragen voor de ouders.

2. Het invullen van een oefenblad: ‘Jouw ideale dag.’

Eén van de uitdagende aspecten van dit onderzoek was dat kinderen en ouders min of meer gewend zijn aan school en opvang zoals die nu is. Dat maakt het lastig, weten we uit ervaring, om ze na te laten denken over het ook zou kunnen zijn.

Daarom hebben we de kinderen en ouders na afloop van deel 1 een ‘oefenblad’ laten downloaden en printen. Dat leuk vormgegeven oefenblad bevatte:

- a. Een uitleg over de ‘ideale dag’.
- b. Voorbeelden van wat kindcentra op dit moment al doen en waar de kinderen zich door konden laten inspireren.
- c. Twee concrete opdrachten: wat doen jullie op jouw ideale dag? En wat is het programma van jouw ideale dag? De antwoorden konden de kinderen op het oefenblad invullen.

Verderop in deze rapportage gaan we wat uitgebreider in op het oefenblad.

3. Het tweede deel van de vragenlijst.

In dit deel van de vragenlijst konden de kinderen vervolgens hun antwoorden van het oefenblad invullen en toelichten. Ook hebben we vragen aan de ouders gesteld, onder andere over hun visie op de ‘ideale dag’, over kindcentra en over de mate waarin ze tevreden zijn over de basisschool van hun kind.

Ook in dit deel zaten dus vragen voor kinderen en vragen voor ouders.

In het onderzoek hebben we de kinderen en hun ouders veel ruimte gegeven om hun eigen antwoorden te geven; er zaten veel open vragen in en we hebben ze zo min mogelijk gestuurd.

De uitvoering in de praktijk

De ouders waren afkomstig uit een groot onderzoekspanel. We hebben ze per mail uitgenodigd om aan het onderzoek mee te doen. In de mail zat een link; door daarop te klikken kwamen ze in de vragenlijst. De vragenlijsten zijn dus via internet afgenomen en ze konden op allerlei devices ingevuld worden.

Als er in een gezin meerdere kinderen uit de doelgroep woonden, hebben we random een kind geselecteerd om aan het onderzoek mee te doen.

We hebben het onderzoek vooraf getest onder een aantal kinderen uit de doelgroep en hun ouders.

Het onderzoek is uitgevoerd tussen 14 juli en 17 augustus 2020. Aan deel 1 van de vragenlijst heeft een representatieve steekproef van **1.223** kinderen en ouders meegedaan. 751 kinderen en ouders zijn begonnen met het invullen van het oefenblad. **472** kinderen en ouders hebben het onderzoek helemaal afgerond (een afspiegeling van de totale steekproef).

Het onderzoek heeft dus voor een groot deel plaatsgevonden in de schoolvakanties; na de 'intelligente lockdown' als gevolg van het coronavirus en na enkele weken school (waarin het schooljaar 2019-2020 werd afgerond).

Leeswijzer

Op de volgende pagina's presenteren we de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek. Dat doen we door middel van percentages (in het geval van gesloten vragen) en door middel van een selectie uit de antwoorden op open vragen. Uiteraard worden die toegelicht.

Subgroepen

De groep kinderen, die we ondervraagd hebben, is uiteraard heel divers. Een kind van 7 jaar is heel anders dan een kind van 12 jaar. Deze rapportage gaat, met het oog op de leesbaarheid, vooral over de hele doelgroep. Op sommige plekken gaan we echter ook in op significante verschillen tussen subgroepen. Gedetailleerde informatie over de subgroepen is bij PACT voor Kindcentra beschikbaar.

Gesloten vragen

Op de percentages zijn betrouwbaarheidsmarges van toepassing. Dat wil zeggen dat de percentages in de hele populatie iets af kunnen wijken van de percentages die we in deze steekproef gevonden hebben; ze kunnen iets hoger of iets lager zijn. Dit is praktisch gezien vooral van belang als onderzoeken met elkaar vergeleken worden of als er 'projecties' worden gemaakt (omrekeningen naar absolute aantallen in een populatie).

NB: Door afronding is het mogelijk dat de totalen in tabellen niet precies op 100% uitkomen.

Open vragen

Veel antwoorden hebben we letterlijk overgenomen, als citaat. Het zijn unieke antwoorden die gekozen zijn omdat ze in onze ogen relevant zijn en een bijdrage leveren aan het beeld dat van de kinderen en hun ouders ontstaat. In de meeste gevallen gaat het om antwoorden die meerdere keren voorkomen (en in die zin typerend zijn) of die een waardevolle suggestie bevatten.

The background is a dark blue gradient with a subtle, horizontal, brush-stroke-like texture. On the left side, there are several bright blue, organic, blob-like shapes of various sizes. Some are solid circles, while others are more irregular, teardrop-like forms. These shapes are clustered together, creating a dynamic, abstract composition.

Resultaten

Wat doen kinderen in hun vrije tijd?

Meteen na de selectie van het deelnemende kind hebben we aan de ouders gevraagd welke **activiteiten** hun kind in zijn of haar **vrije tijd** doet; als we tenminste niet in een ‘intelligente lockdown’ zitten.

Hierna hebben we het woord aan de kinderen gegeven. Wat doen kinderen graag in hun vrije tijd? In de onderstaande tabel is te zien welke activiteiten kinderen minimaal één keer per week doen. Ze zijn gerangschikt van ‘meest populair’ tot ‘minst populair’.

De top 5 is:

1.	Buiten spelen	95%	Relatief veel in groep 3 en 4
2.	Kijken naar televisieprogramma's, series of films	92%	
3.	Kijken naar filmpjes op YouTube	90%	
4.	Lezen	81%	
5.	Sporten (als lid van een vereniging)	76%	

Na de top 5

6.	Gamen	70%	Relatief veel jongens en groep 7 en 8
7.	Iets creatiefs doen	68%	Relatief veel meisjes en groep 3 en 4
8.	Dingen leren in je vrije tijd, zoals typen of dingen voor school	63%	
9.	Volgen van het nieuws, bijvoorbeeld via het Jeugdjournaal	58%	
10.	Klusjes in huis doen en je ouders helpen	57%	
11.	Zorgen voor één of meer dieren	55%	
12.	Gezelschapsspellen doen	47%	
13.	Zingen	44%	Relatief veel meisjes en groep 3 en 4
14.	Actief zijn op sociale media	33%	Relatief veel meisjes en groep 7 en 8
15.	Muziek maken	26%	Relatief veel meisjes
16.	Koken, bakken	17%	Relatief veel meisjes
17.	Actief zijn bij Scouting	10%	
18.	Nog iets anders	40%	

Deze vraag is beantwoord door 1.223 ouders.

Onder de ‘andere dingen’, die kinderen veel doen, vallen onder meer:
 Met Lego spelen, dansen, zwemles, met vriendinnen afspreken, make-uppen, verkleeden, trampoline springen, paardrijden, verhalen schrijven, vissen, hoverboarden, ruzie maken en lachen :-).

Weetje: er zijn n t iets meer kinderen die dagelijks televisie en series kijken dan die dagelijks buiten spelen!

Wat zijn de favoriete activiteiten van kinderen op school?

Kinderen vinden ‘buiten spelen’ de leukste activiteit op school, gevolgd door ‘gym’. Toch zijn er ook veel kinderen die rekenen en lezen leuk vinden.

De top 5 van leukste activiteiten op school is:

1.	Buiten spelen	81%	Iets meer groep 3 en 4
2.	Gym	66%	Iets meer jongens
3.	Knutselen, creatieve dingen doen	60%	Veel meer meisjes en groep 3 en 4
4.	Rekenen	53%	Relatief veel jongens en groep 3 en 4
5.	Lezen	51%	Relatief veel meisjes

Na de top 5:

6.	Schrijven	31%	Relatief veel meisjes en groep 3 en 4
7.	Taal (grammatica, spelling)	28%	Relatief veel meisjes
8.	Geschiedenis	24%	Relatief veel jongens
9.	Engels	24%	Relatief veel groep 7 en 8
10.	Natuur	24%	
11.	Aardrijkskunde (topo)	23%	
12.	Nog andere dingen	7%	

Bij ‘nog andere dingen’ die leuk zijn zeggen de kinderen onder meer: pauze, op de computer, extra werkjes doen, gamen, tekenen, de bouwhoek, schaatsen, techniek en Spaans.

We hebben natuurlijk ook gevraagd welke activiteiten de kinderen minder leuk vinden op school.

De top 5 is dan:

1.	Taal (grammatica, spelling)	39%	
2.	Rekenen	36%	Relatief veel meisjes
3.	Schrijven	30%	Relatief veel jongens
4.	Lezen	24%	Relatief veel jongens
5.	Geschiedenis	19%	

Deze vragen zijn beantwoord door 1.223 kinderen.

Rekenen en lezen staan dus zowel in de top 5 van leukste activiteiten als in de top 5 van minst leuke activiteiten. Het is duidelijk dat er verschillende kinderen zijn met verschillende voorkeuren.

Ook hier noemen kinderen nog andere dingen die minder leuk zijn, waaronder: stil zijn, in de klas zitten zonder iets te doen, de weektaak, zingen en de jongens.

Wat missen de kinderen op school?

Voordat we de kinderen door middel van het oefenblad aan hun 'ideale dag op school' hebben laten werken, hebben we ze gevraagd of ze uit hun hoofd ook al dingen weten die ze missen op school of waarvan ze vinden dat er op school meer aandacht aan moet worden besteed.

Wat blijkt is dat **43%** van de kinderen (dat zijn er ruim 500 in het onderzoek) inderdaad activiteiten mist of vindt dat aan bepaalde activiteiten meer aandacht moet worden besteed. Ze konden die activiteiten in hun eigen woorden invullen.

De overige 57% kon niets bedenken.

De kinderen noemden veel **verschillende** activiteiten; dat is ook wel logisch met een open vraag. Maar het meeste noemden ze:

- Meer sporten, meer gym, "meer naar buiten".
Daarbij hoort ook "dansen", "schoolzwemmen", "ballet", "schaakles."
- Meer creatieve activiteiten.
Relatief veel kinderen noemen muziek en knutselen, maar ze noemen ook "toneel spelen", "schilderen", "kunst maken", "tekenles."
- Meer aandacht voor buitenlandse talen. Met name Engels, maar ook Duits.

Iets minder vaak wordt genoemd (maar toch nog wel regelmatig):

- Werken met techniek. Zoals "timmeren".
- Koken.
- Meer met computers werken.
- Meer tijd voor uitleg door de juf.
- Meer praten in de klas over serieuze onderwerpen, zoals pesten en racisme.

Sommige kinderen gaan ook in op:

- De manier van werken in de klas. Ze willen bijvoorbeeld meer in groepjes werken of willen niet wachten op langzame kinderen: "Ik wil alleen werken en niet wachten op de kinderen die minder slim zijn."
- De sfeer in de klas. Ze willen met name dat er meer rust komt.

Tot slot nog enkele opvallende antwoorden. Sommige kinderen missen:

- "Dat ik zelf kan zeggen wat ik wil leren."
- "Voldoende boeken in de bibliotheek."
- "Katten op school, om te ontspannen."
- "Lekker wild doen", "vies worden".
- "Bezoekjes aan leuke dingen zoals het museum en dingen bekijken van een bepaald beroep zoals politie, brandweer, ziekenauto."
- "Gastlessen van bijzondere mensen."
- "Tijd om te kletsen."
- "Een meester ... we hebben alleen maar juffen!"

Het oefenblad

Nadat de kinderen hadden ingevuld welke dingen ze missen op school, en voor welke dingen ze meer aandacht willen hebben, hebben we ze gevraagd of ze het oefenblad wilden downloaden en invullen. De introductie was als volgt:

Op jouw school doe je allemaal dingen die door grote mensen zijn bedacht. En veel scholen geven nog net zo les als 20 jaar geleden. Dus toen jouw moeder en vader op school zaten (ongeveer :-).

Maar er is in die 20 jaar in de wereld natuurlijk veel veranderd. Daarom vragen we nu aan kinderen (zoals jij) wat volgens hun de ‘ideale dag op school’ is. Zodat scholen kunnen zien wat de wensen en ideeën zijn van de kinderen die nu opgroeien; en hun ouders.

Qrius

Jouw ideale dag op school?

Oefenblad - juli 2020

Uitleg

Wij zijn benieuwd wat volgens jou de ‘ideale dag op school’ is. Het is een leuke dag. Je leert en doet dingen die jij interessant vindt. Op dit oefenblad kun je oefenen met jouw antwoorden. Daarna kun je jouw antwoorden invullen in de rest van de online vragenlijst. Voor dat invullen krijg je van ons weer een uitnodiging.

Spelregels

- De ‘ideale dag op school’ is een doordeweekse dag; bijvoorbeeld dinsdag.
- Nieuw is dat je school en buitenschoolse opvang/vrije tijd samen moet nemen.
- Op jouw ideale dag is dat één geheel en daardoor is dat dus een hele dag.
- Nu ga je, na school, misschien naar de opvang of naar huis. Maar de ideale dag is dus een hele dag. Hij mag zo vroeg beginnen en late eindigen als jij wil.
- Op deze dag mag je dingen doen die normaal meer bij school horen, maar ook dingen die normaal meer bij de opvang horen of bij je vrije tijd. Misschien wil je die dingen wel door elkaar heen mixen. Ook juf/en, meesters, leraars en leraressen worden gemist.
- Jouw ‘ideale dag’ vindt plaats op en rond school, maar je mag wel uitstapjes maken. Bijvoorbeeld naar een sportveld of naar wat je maar wil.

Creatief nadenken

Denk creatief na over jouw ‘ideale dag’. Alles mag, ook dingen die misschien nu niet goed kunnen op jouw school.

Het moet wel een beetje realistisch en haalbaar blijven. Dus niet de hele dag buiten spelen of gamen. Het blijft school en je moet iets leren.

Opdracht

- Wat bij vraag 1b in: wat doen jullie op jouw ideale dag op school?
- Eén van bij vraag 2b in: wat is het programma van jouw ideale dag op school?
- Eén van in bij vraag 2c welke dingen je mag wel met doen?

Maak ook op de volgende pagina bij opdracht meer wat belangrijke punten of ideeën!

Dat is natuurlijk wel een lastige vraag. Daarom hebben we voor jou een ‘oefenblad’ gemaakt met een uitleg en een opdracht.

In het oefenblad hebben we uitgelegd dat de ‘ideale dag op school’ een leuke dag is waarop een kind dingen leert en doet die hij of zij interessant vindt.

Het moest een hele dag zijn, met dingen die normaal meer bij school horen, maar ook dingen die normaal meer bij de opvang horen of bij vrije tijd. De kinderen hadden dus de vrijheid om dingen van school, opvang en vrije tijd door elkaar heen te mixen.

De dag mocht zo vroeg beginnen en zo laat eindigen als het kind wilde. Alles mocht, maar het moest wel een beetje realistisch en haalbaar blijven; dus niet de hele dag buiten spelen of gamen. Het blijft school en je moet wel iets leren.

Het oefenblad bevatte, ter inspiratie, ook voorbeelden van wat kindcentra momenteel al aan activiteiten doen.

Wat willen kinderen in ieder geval op hun 'ideale dag op school' doen?

In het oefenblad konden de kinderen maximaal 10 activiteiten invullen voor hun ideale dag op school. Gemiddeld hebben ze zo'n 5 activiteiten ingevuld en dat leidt tot een erg divers beeld.

Twee activiteiten staken er bovenuit:

- **74%** van de kinderen heeft één of meer activiteiten op het gebied van **bewegen** op hun lijstje staan. Zoals:
 - Gymmen.
 - Klimmen.
 - Freerunnen.
 - Buiten spelen.
 - Sowieso veel buiten zijn.
 - Zwemmen.

Deze antwoorden worden gegeven door jongens en meisjes en door kinderen in alle groepen.

15% vult meteen als eerste activiteit 'gym' in en 14% 'buiten spelen'. In totaal is voor meer dan 30% het eerste wat ze invullen: iets met bewegen. Nogal wat kinderen voegen hier aan toe: "Veel meer sporten", "zo veel mogelijk gymmen."

- En **42%** van de kinderen heeft één of meer creatieve activiteiten op hun lijstje staan.

Zoals:

- Knutselen, handvaardigheid.
- Tekenen.
- Schilderen, verven.
- Zingen.
- Muziek maken; bijvoorbeeld drummen.
- Toneel spelen.
- Dansen.
- Kleren maken.

Deze antwoorden worden meer gegeven door meisjes dan jongens, maar wel door kinderen in alle groepen.

Eén van de ouders zegt over het bewegen: “kinderen moeten veel meer bewegen, in verband met hun concentratie.”

Kinderen willen op hun ‘ideale dag op school’ ook tijd besteden aan een aantal gangbare schoolvakken:

- **28%** heeft **rekenen** op hun lijstje staan; 6% heeft rekenen meteen als eerste activiteit ingevuld. Iets meer jongens dan meisjes, iets meer in de groepen 3 t/m 6.
- **24%** kiest voor **taal** op hun ideale schooldag (Nederlands, maar ook Engels). Meer meisjes dan jongens, iets meer in de groepen 3 t/m 6.
- En **21%** kiest voor **lezen**. Meer meisjes dan jongens, relatief veel in groep 3 en 4.

Verder zijn er nog 3 minder gangbare activiteiten die door de kinderen ook relatief veel genoemd worden, maar minder dan 'bewegen' en 'creativiteit':

- Activiteiten op het gebied van **techniek**. Die komen bij **12%** van de kinderen in hun lijstje voor.

Zoals:

- Proefjes doen, experimenteren.
- Timmeren.
- Werken met gereedschappen.
- Leren hoe apparaten werken en hoe je ze kunt gebruiken.
- Scheikunde, natuurkunde en biologie.

Eén kind wil graag "uitvindingen bedenken."

Deze antwoorden worden meer gegeven door jongens dan meisjes en wat meer in de groepen 5 t/m 8.

- **7%** wil activiteiten op het gebied van de **natuur** doen. Zoals:

- Dieren op school houden, in een eigen weiland.
- Een eigen moestuin onderhouden, eten uit die moestuin; "een tuintje beginnen met aardbeien en wortels."
- Vogels spotten.
- Een buitenrit met paarden maken.

- En **6%** van de kinderen wil **koken** op hun ideale schooldag. Ze noemen:

- Koken, dus.
- Taarten bakken.
- Wokken.
- "Tosti's maken en lunchen."
- "Pannenkoeken bakken en opeten."
- "Gaan koken in een restaurant."

Eén van de kinderen wil "met de klas een super grote taart gaan bakken."

Een ander kind zegt: "Ik wil bakken en koken, dan kun je meteen rekenen!"

De wens om te koken is meer aanwezig bij meisjes dan jongens.

Activiteiten als ‘computeren’ en ‘gamen’ worden door zo’n 11% van de kinderen uitgekozen voor hun ideale schooldag. Meer jongens dan meisjes, met name als het om gamen gaat.

Wat voor activiteiten noemen ze nog meer?

De kinderen hebben ook nog veel andere ideeën over wat ze op hun ideale schooldag in ieder geval willen doen. Een selectie:

- “Dat er een echte uitvinder komt lesgeven.”
- “Een ouder vertelt over zijn of haar beroep.”
- “Meer gastlessen over verschillende onderwerpen.”
- “Engels leren van films.”
- “Een vaste filmmiddag met spannende films.”
- “Overlevingstechnieken leren.”
- “Stormbaan.”
- “Met elkaar nerfgevechten houden met vizierzicht.”
- “Watergevechten houden.”
- “Forten bouwen van hout”, “een boomhut bouwen met de klas.”
- “Leren over het heelal.”
- “Leren hoe je een huis kunt bouwen en een maquette kunt maken.”
- “Geschiedenis met een VR bril, zodat je er echt bent.”
- “Een robot bouwen.”
- “Vlogles.”
- “Oude dingen opknappen en verkopen.”
- “Bijzondere gebouwen bezoeken.”
- “Puzzelen.”
- “Naar bijbelverhalen luisteren.”
- “Donald Duck lezen.”

- “In een winkel werken.”
 - “Oudere mensen helpen met hun tuin.”
 - “Eén dag in de week loop je stage bij bedrijven, of bijvoorbeeld in het bejaardentehuis.”
 - “Eenzame mensen bezoeken.”
 - “Verf mengen.”
-
- “Een kleurkamer waar je overal op mag kleuren.”
 - “Luisteren naar klassieke muziek.”
 - “Yoga”, “mindfulness.”
 - “Muziek aan in de klas.”
 - “Een lekker tukkie doen.”
-
- “Een mini-fuif in de klas.”
 - “Snoepen.”
 - “Moppen vertellen.”
 - “Lekker alleen dingen doen.”
 - “Naar mijn huis gaan met de kinderen en de juf.”

Het programma van de ideale schooldag

Met de activiteiten die ze in ieder geval willen doen, en eventueel andere activiteiten, hebben de kinderen vervolgens hun 'ideale dag op school' samengesteld. Dat leidde tot 472 'ideale dagen'.

Ook hebben veel kinderen een toelichting gegeven op de wijze waarop ze hun ideale schooldag hebben samengesteld.

Er zijn diverse zaken die opvallen:

- Veel kinderen willen graag wat later beginnen dan nu vaak het geval is:
 - "Eerst uitslapen!"
 - "Laat beginnen en iets langer door."
 - "Om 10 uur beginnen, dat is beter."

42% van de 'ideale dagen' begint om 08.30u.; 38% begint later en 20% begint eerder (waarvan 14% om 8 uur of eerder).
- Relatief veel kinderen vinden het leuk om met een kringgesprek of een klassengesprek te beginnen.
- Maar er zijn ook kinderen die een andere start willen maken:
 - Ze willen een rustig begin maken:
 - "Rustig beginnen, muziek aan in de klas en gezellig praten."
 - "Eerst rustig binnen komen en chillen."
 - Of ze willen juist actief beginnen:
 - "We beginnen vroeg met een sportles."
 - "Op mijn ideale schooldag beginnen we met spelen."
 - Nog andere ideeën zijn:
 - "We gaan samen met de klas ontbijten op school."

- In de toelichtingen valt op dat kinderen benadrukken dat de ‘ideale schooldag’ veel variatie moet hebben:
 - “Veel variatie.”
 - “Ik heb vooral afwisseling gezocht.”
 - “Ik wil meer afwisseling, niet iedere dag spelling taal en rekenen.”
 - “Veel vakken maar niet zo lang bezig, veel beweging.”
 - “Een deel leren, dan weer een deel in de buitenlucht, afgewisseld met iets te eten en beweging.”
- Ook leggen kinderen nog een keer uit dat ze meer bewegen (met name buiten) erg belangrijk vinden:
 - “Meer bewegen en minder leren. Daardoor kun je beter opletten in de klas.”
 - “Veel plezier maken met klasgenoten en zelf kiezen wat je wil leren naast veel bewegen met elkaar.”
 - “Iedere dag moet wel anders natuurlijk maar meer tijd per onderwerp en meer buiten.”
 - “Bewegen vind ik cool.”
 - “Ik vind het vooral belangrijk dat je niet alleen maar aan je tafeltje hoeft te werken.”
 - “Veel bewegen!”
 - “Elke dag veel buiten.”

Andere opvallende citaten zijn:

- “Ik wil op een leuke manier dingen leren zoals door proefjes.”
- “Ik houd van uitdaging dus wil ik graag nieuwe dingen leren.”
- “Meer dingen met je handen leren.”
- “Ik wil graag keuze in activiteiten.”
- “Mijn ideale dag bestaat uit gym, crea en Blink.”

Er zijn ook wat kinderen die zeggen: “Ik vind de schooldagen zoals ze nu zijn het leukst, ik hou niet zo van verandering.” En dit is een goede tip: “Ik wilde alle leuke dingen als eerste, maar papa zei dat wanneer je begint met iets leuks en eindigt met iets leuks, de dag het prettigst is.”

Voorbeelden van de ideale schooldag

Hieronder geven we een aantal voorbeelden van de 'ideale dagen' die de kinderen hebben samengesteld.

Voorbeeld 1

8.00-9.00	Dieren verzorgen en leren over de tuin en kruiden
9.00-9.30	Pauze
9.30-10.30	Proefjes doen en ontdekken
10.30-11.00	Filosofie en praten over wat ons bezig houdt
11.00-12.00	Koken
12.00-12.30	Lunch
12.30-13.30	Creatief (knutselen, theater enz.)
13.30-14.00	Geschiedenis en topo met VR-bril
14.00-15.00	Alles wat we verder nog moeten doen!

Voorbeeld 2

8.45-9.30	Eerst een beetje schrijven en rekenen (dan hebben we dat maar gehad)
9.30-10.00	Filmpjes kijken of spelletjes doen op de iPad
10.00-11.00	Buiten nerfgevechten houden met vizierzicht
11.00-12.00	Tekenen
12.00-12.30	Broodje eten en drinken
12.30-13.00	Proefjes doen
13.00-14.00	Een tukkie doen
14.00-14.30	Zelf een boekje lezen
14.30-15.30	Gymmen (salto's maken en basketballen)
15.30	Naar huis

Voorbeeld 3

“We gaan rekenen en dan zelfstandig werken en dan gaan we schrijven en erna gaan we buiten spelen en erna fruit eten en nog een keer rekenen, keersommen doen en dan gaan we boterhammen eten, buiten spelen, naar de dierentuin en dan naar huis.”

Voorbeeld 4

7.30-7.50	Taal
7.50-8.05	Sneeuwballen gooien
8.05-9.05	Zwemmen
9.05-10.00	Muziek maken
10.00-10.15	Pauze
10.15-10.35	Rekenen
10.35-11.05	Toneel spelen
11.05-12.00	Schilderen
12.00-14.00	Eenzame mensen bezoeken
14.00-16.00	Bakken en koken
16.00-volgende ochtend	Slaapfeestje

Voorbeeld 5

8.00-10.00	Zwemmen met de hele klas
10.00-10.30	Eten en drinken
10.30-11.00	Vrij spelen op het schoolplein
11.00-12.00	Knutselles
12.00-13.00	Eten en vrij spelen
13.00-16.00	Dieren kijken op de kinderboerderij
16.00-17.00	Tekenen
17.00-18.00	Eten en vrij spelen
18.00-19.00	YouTube video's bekijken met de hele klas

Voorbeeld 6

7.30-10.00	Naar een binnenspeeltuin
10.00-10.30	Knutselen
10.30-10.45	Filmpje kijken over hoe je een huis kunt bouwen
10.45-12.00	Bij een grasveld spelen
12.00-17.00	Naar een pretpark
17.00-17.15	Croissantjes eten
17.15-18.15	Naar de dierentuin
18.15-18.30	Tekst lezen over iets wat er op school gebeurd is en vragen erover beantwoorden
18.30-19.00	Verven
19.00-19.30	Film kijken

Willen de kinderen graag dat hun ‘ideale schooldag’ wordt ingevoerd?

Meer dan de helft van de kinderen (**58%**) wil graag dat hun ideale schooldag wordt ingevoerd:

- Het is leuk als mijn ideale schooldag’ op mijn basisschool wordt ingevoerd. **58%**
- Mijn basisschool mag zo blijven zoals hij nu is. **42%**

Veel kinderen zeggen er wel bij dat het ook goed is als de ‘ideale schooldag’ af en toe wordt gehouden:

- “Dit is mijn ideale dag maar ik wil dit niet iedere dag!”.
- “Niet alles wat ik bedacht heb zit er in, maar dat moet ook niet want als elke dag hetzelfde is wordt het toch weer saai.”
- “Elke dag is anders en dat maakt het leuk.”

Een idee is om van één dag in de week een ‘ideale schooldag’ te maken:

- “Dit lijkt mij heel leuk om 1 dag in de week te doen en verder maakt het niet uit hoe de rest van de schooldag eruit ziet.”

Hoe kijken ouders tegen de ‘ideale dag op school’ aan?

In het oefenblad hebben we ook ruimte gegeven aan ouders om een lijstje te maken met activiteiten waarvan zij graag zien dat die op de ‘ideale dag op school’ van hun kind worden gedaan. We hebben de ouders geen programma voor hun ‘ideale dag op school’ laten maken. Voor de ouders was dit gedeelte dus minder uitgebreid dan voor de kinderen.

37% van de ouders heeft een eigen lijstje gemaakt. Het is niet geheel verrassend dat daar (voor een deel) andere activiteiten op voorkomen dan op de lijstjes van hun kinderen.

Als we de lijstjes analyseren, dan zien we bij de ouders ook het belang terug van (meer) **bewegen** en van (meer) **creativiteit**:

- “Minder stilzitten, meer bewegen.”

Maar we zien ook dat de ouders over het algemeen veel gangbare schoolvakken invullen en minder behoefte lijken te hebben aan allerlei vernieuwingen en frivoliteiten. Eén ouder geeft bijvoorbeeld aan dat ze graag wil dat de school een continuooster hanteert:

- “Het is veel handiger voor de school en voor de ouders om ze om 8.30u. te brengen en om ze bijvoorbeeld om 15.15u. weer op te halen.”

Zij komt met de volgende activiteiten voor de ‘ideale dag op school’ van haar kind:

- “Lekker lezen.”
- “Rekenles.”
- “Taalles.”
- “Spellingles.”
- “Begrijpend lezen.”

Een andere ouder vindt dat het accent op taal en rekenen moet liggen en komt tot het volgende lijstje:

- "Taal."
- "Rekenen."
- "Engels."
- "Aardrijkskunde."
- "Verkeer."
- "Buiten spelen."

Naast bewegen, creativiteit en gangbare vakken zoals lezen en rekenen noemen de ouders ook een aantal andere activiteiten voor de ideale dag op school:

- Aandacht voor **sociale vaardigheden**. Eén ouder beargumenteert dat als volgt: "Omdat bij de jeugd het normbesef en omgaan met moeilijke situaties steeds meer een probleem wordt." Ouders noemen onder meer:
 - "Omgangsvormen."
 - "Rollenspellen."
 - "Teambuilding."
 - "Communicatieve vaardigheden."
- Aandacht voor **maatschappelijke onderwerpen**:
 - "Iets met maatschappelijke inhoud ... iets informatiefs kijken of luisteren naar een verhaal."
 - "De actualiteit bespreken."
 - "Een krant maken."
 - "Dingen doen in de buurt/gemeenschap."
 - "Burgerschap."
 - "Workshops om je talenten te ontdekken."
 - "Beroepslessen, om zo een idee te geven over beroeps- en opleidingskeuzes."
- **Praktische activiteiten**, zoals:
 - "Leren presenteren."
 - "Computerles."
 - "EHBO."
 - "Verkeerslessen."
 - "Timmeren", "zagen", "lassen."
 - "Leren naaien op een naaimachine."

- Aandacht voor de **persoonlijke ontwikkeling** van hun kinderen:
 - “Ontwikkelen van zelfvertrouwen.”
 - “Kanjertaining.”
 - “Weerbaarheid.”
 - “Ruimte voor ontspanning”, “ontspanningsles.”
 - “Meer aandacht specifiek per kind en niet groepsgericht.”
 - “Aandacht voor de geestelijke gezondheid.”
- **Op ontdekking.** Een relatief klein deel van de ouders is voorstander van een wat minder conventionele ‘ideale schooldag’. Een ouder, die accent wil leggen op ‘ontdekken’, komt bijvoorbeeld met de volgende activiteiten:
 - “Op avontuur.”
 - “Experimenteren.”
 - “Een interactieve excursie.”
 - “Veel sporten.”
 - “Leren over gezonde, lekkere voeding.”

In dit kader worden ook suggesties gedaan als ‘bewegend leren’, ‘buitenlessen’ en ‘op een leuke manier rekenen, taal en spelling leren’. Bijvoorbeeld door middel van een ‘zelfsturende klas’, die zelf met geld omgaat, de planten verzorgt en dergelijke.

Verder worden door ouders voor de ideale schooldag nog de volgende activiteiten genoemd:

- “Het openen van de dag met een spreekronde.”
- “Het werken met keuzevakken.”
- “Het leren van ‘externen’.”
- “Leerzame excursies.”
- Het starten van een eigen bedrijf: “Kinderen een kleine onderneming laten opstarten zoals een hondenuitlaatservice of een winkeltje bij een groentetuin waar ouders na school iets kunnen kopen.”
- “Leren programmeren.”
- “Foto-editing.”

Wat vinden ouders van kindcentra?

Naar aanleiding van het oefenblad hebben we de ouders gevraagd wat ze er van vinden als het programma van basisscholen en van de naschoolse opvang wordt **gecombineerd**, op één locatie, voor alle kinderen van 4 t/m 12 jaar.

We hebben aangegeven dat de school en de opvang wel twee organisaties blijven en we hebben ook een aantal voordelen genoemd:

- Dat beide organisaties vanuit één pedagogische aanpak kunnen werken.
- Dat de activiteiten van beide organisaties op elkaar kunnen worden afgestemd en zelfs met elkaar kunnen worden afgewisseld, zodat gevarieerde en prettige schooldagen ontstaan.
- Dat verschillende leerlingen met verschillende talenten beter tot hun recht komen.

Een nadeel kan zijn dat kinderen een langere ‘dag op school’ hebben dan wanneer ze alleen naar de basisschool gaan.

Wat blijkt is dat **60%** van de ouders (heel) positief is over het combineren van de basisschool en de naschoolse opvang:

Heel positief	15%
Positief	45%
Niet positief, maar ook niet negatief	28%
Negatief	10%
Heel negatief	2%

Deze vraag is beantwoord door 472 ouders.

Aan de ouders, die (heel) negatief zijn, hebben we gevraagd om hun antwoord toe te lichten. Zij zeggen onder andere:

- Dat ze het voor kinderen belangrijk vinden om thuis te zijn.
 - “Je moet kinderen niet zo lang op school laten verblijven; thuis is de beste plek voor de kinderen.”
 - “Dat zijn de kinderen niet gewend. Aan het einde van de middag zijn ze moe.”
 - “School duurt al lang genoeg, kinderen moeten ook kunnen spelen.”
- Dat ze zelf willen beslissen of een kind een lange schooldag heeft of niet.
 - “Ik heb mijn kinderen niet gekregen om ze het grootste gedeelte van de week uit te besteden.”
 - “Ik werk zelf niet en vind het daarom ook niet nodig om naschoolse opvang te gebruiken.”

Waar moeten scholen, volgens ouders, het accent op leggen?

In het oefenblad hebben we, ter inspiratie, een breed scala aan activiteiten genoemd die op de ‘ideale dag op school’ aan bod zouden kunnen komen. Van leren lezen tot koken en van dansen tot programmeren.

We waren benieuwd op welke activiteiten en/of aanpak, volgens de ouders, de basisschool van hun kind het **accent** zou moeten leggen; en waarom. En dat hebben we ze ook gevraagd.

Een groot deel van de ouders is van mening dat het accent moet liggen op de basisvakken:

- “Voor mij persoonlijk vind ik dat de nadruk moet liggen op basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen et cetera).”
- “Gewoon zoals het nu is. Rekenen, taal e.d. en niet allemaal fratsen.”
- “Ouderwets leren, daar is school voor.”
- “Leren, Nederland holt achteruit met kennis, was nummer 2, nu al door deze onzin nummer 14.”
- “Op de gewone dingen zoals rekenen en schrijven. Andere zaken zoals kunst en sport zijn natuurlijk ook leuk en leerzaam, maar dat doen ze ook in hun vrije tijd.”

Ouders willen dat de kinderen “echt leren” om een goede basis te hebben voor de middelbare school en hun verdere leven. Er wordt met name veel belang gehecht aan taal en lezen.

Sommige ouders vinden wel dat er een combinatie mag zijn met bewegen of creativiteit, maar die mag zeker niet de overhand nemen.

Van de overige ouders is er een grote groep die vindt dat het onderwijs hun kind als uitgangspunt moet nemen en dat er gewerkt moet worden aan het ontdekken en ontwikkelen van **talenten**:

- “De nadruk moet liggen op het kind, in zijn eigen tempo.”
- “Ze moeten juist kijken naar het kind zelf.”
- “Op talentontwikkeling.”
- “Meer ruimte geven aan de kinderen.”
- “Aan talenten, zodat kinderen echt kunnen ontdekken wat ze leuk vinden.”
- “Op individuele begeleiding.”
- “Persoonlijk vind ik het belangrijk dat alle kwaliteiten van de leerlingen naar voren komen. Niet alleen de reken- en taalwonders, maar ook creativiteit en groene vingers.”

Veel van deze ouders lijken wel zorgen te hebben over deze ‘persoonlijke aanpak’, met name of er wel tijd en ruimte voor is. “Er zijn nog steeds te veel groepsgerichte prestaties.”

Eén van de ouders zegt hier nog over: “Ik krijg als ouder soms heel erg het gevoel dat mijn kind een baan heeft waarin er weinig ruimte is voor ontspanning.”

Verder zijn er kleinere groepen ouders die het accent willen leggen op:

- **Samenwerken.**
 - “Sociale activiteiten.”
- **Creativiteit.**
 - “Op activiteiten die de verbeelding aanspreken, omdat dit kinderen creatief leert denken.”

- **Bewegen.**
 - “Veel bewegen en dansen. Goed voor de ontwikkeling en iedereen krijgt hier energie en vrolijkheid van.”
- **“Toekomstvaste”** kennis en vaardigheden. Zoals:
 - “Programmeren.”
 - “21st century skills. Leren dingen op te zoeken en problemen op te lossen vind ik belangrijk.”
- **Andere** manieren van leren.
 - “Leren in de praktijk. Leuk leren. Niet continu in de schoolbanken laten hangen maar de kids laten ervaren. Dat geeft ademruimte en leidt tot betere leerprestaties.”
 - “Ervarend leren.”
 - “Spelenderwijs leren.”
 - “Praktijklessen.”
 - “Meer leren met je handen.”
 - “Stage lopen en op locatie meehelpen.”

Het oordeel van ouders over de basisschool

Uit het onderzoek blijkt dat ouders over het algemeen heel tevreden zijn over de verschillende aspecten van ‘hun’ basisschool.

We hebben de aspecten op volgorde gezet, van hoog naar laag.

De aspecten van hoog naar laag

	(Heel) tevreden	(Heel) ontevreden	Niet tevreden, maar ook niet ontevreden
De onderwerpen die aan bod komen	82%	3%	15%
Het dagritme/de opbouw van de dagen	81%	4%	15%
De kwaliteit van de leerkrachten	76%	5%	19%
De kwaliteit van de school	76%	5%	19%
De activiteiten die worden ondernomen	74%	5%	21%
De pedagogische visie/aanpak	72%	6%	22%
De aandacht voor betere leerlingen	65%	8%	27%
De aandacht voor zwakkere leerlingen	62%	10%	28%

Deze vraag is beantwoord door 472 ouders.

Het minst positief zijn ze dus over de aandacht voor betere leerlingen en voor zwakkere leerlingen.

The background is a dark blue surface with a fine, horizontal, brush-stroke-like texture. On the left side, there are several large, organic, orange-colored shapes. These shapes are irregular and fluid, resembling liquid droplets or cells. Some are solid circles, while others are elongated or have thin necks connecting them. They are scattered across the left half of the image, with some overlapping. The text 'Conclusies en aanbevelingen' is positioned in the upper right quadrant, in a clean, white, sans-serif font. It is split into two lines: 'Conclusies en' on the top line and 'aanbevelingen' on the bottom line.

Conclusies en aanbevelingen

Uit het omvangrijke onderzoek, dat we in de afgelopen maanden uitgevoerd hebben, komt duidelijk naar voren hoe kinderen uit de groepen 3 t/m 8 hun 'ideale dag op school' voor zich zien; en wat de opvattingen van hun ouders zijn over dat onderwerp.

We hebben de kinderen en de ouders zo min mogelijk gestuurd en veel open vragen gesteld die ze in hun eigen woorden in konden vullen. Daardoor zijn er veel verschillende antwoorden gegeven, die recht doen aan de grote diversiteit aan kinderen en ouders.

Dit onderzoek laat het perspectief van kinderen zien, los van alle ideeën van volwassenen over het onderwijs.

Uit het onderzoek blijkt dat kinderen het heel erg belangrijk vinden dat ze op hun ideale schooldag kunnen **bewegen** en buiten kunnen zijn. **74%** van de kinderen heeft één of meer activiteiten op het gebied van bewegen op hun lijstje staan.

De kinderen

Als we alle antwoorden op een rijtje zetten, dan komt het beeld naar voren dat kinderen van mening zijn dat ze op school op dit moment te weinig bewegen en te statisch les krijgen. Dat is een interpretatie en die zal niet voor alle scholen opgaan. Maar een treffend citaat is wat dit betreft: "Ik vind het leuk om de echte lessen en de buitenlessen allebei te doen en niet alles aan een tafeltje."

Veel kinderen (42%) willen ook dat er op hun 'ideale dag op school' ruimte is voor **creatieve activiteiten**. Ze willen daarnaast ook aandacht besteden aan **rekenen** (28%), **taal** (24%) en **lezen** (21%).

Vier andere activiteiten die relatief vaak voorkomen op de 'verlanglijstjes' van kinderen, zijn activiteiten op het gebied van:

- **Techniek** (12%).
- **Computeren** en **gamen** (11%).
- De **natuur** (7%).
- **Koken** (6%).

Met deze activiteiten (afgezien van computeren en gamen) zijn de meeste kinderen in schoolverband wat minder vertrouwd, wat een reden zou kunnen zijn dat ze minder vaak genoemd worden dan bijvoorbeeld creatieve activiteiten. De activiteiten, die de kinderen op deze gebieden noemden, zijn echter zo leuk dat ze waarschijnlijk ook grotere groepen kinderen aanspreken. Dit hebben we nader onderzocht in het bonusonderzoek, zie [hier](#).

Als we de ‘ideale’ activiteiten door de kinderen in een dagprogramma laten zetten, dan valt op dat:

- Veel kinderen (38%) graag wat later willen beginnen dan nu vaak het geval is. Een wens die overigens niet zonder meer gedeeld wordt door hun ouders :-).
- Kinderen graag willen dat hun ‘ideale schooldag’ veel variatie heeft. En ook hiervan kunnen we op basis van de antwoorden zeggen: meer variatie dan nu vaak het geval is.
- Het begin van de dag voor de kinderen belangrijk is; maar dan wel op verschillende manieren. Er zijn kinderen die actief willen beginnen, er zijn kinderen die rustig willen beginnen, er is veel animo voor een kringgesprek en een positieve start. Al met al is het iets waar bewust mee omgegaan moet worden.

Verder zijn door de kinderen heel veel leuke activiteiten ingevuld waar we ons door kunnen laten inspireren, van “dat er een uitvinder komt lesgeven” tot “moppen vertellen” en “een boomhut bouwen met de klas.”

Samenvattend: het verlanglijstje van de kinderen

1. Bewegen. Meer dan nu.
2. Creatieve activiteiten.
3. Rekenen, taal, lezen.
4. Techniek, computeren & games, natuur, koken.
5. Iets later beginnen. Voor een deel van de kinderen.
6. Veel variatie. Meer dan nu.
7. Een goed begin.

De ouders

Veel ouders zijn van mening dat scholen het accent moeten leggen op “**ouderwets leren**” en op vakken als lezen, schrijven en rekenen. De meeste ouders (**60%**) zijn wel (heel) positief over het combineren van de basisschool en de naschoolse opvang. Een klein deel (12%) is (heel) negatief, met name omdat ze het voor kinderen belangrijk vinden om naar huis te komen en/of omdat ze zelf willen beslissen of hun kind een lange schooldag heeft of niet.

Er is ook een grote groep ouders die vindt dat er veel meer gewerkt moet worden aan het ontdekken en ontwikkelen van de **talenten** van hun kinderen; en dan niet alleen op het vlak van de basisvaardigheden. Zij vinden dat scholen het accent moeten leggen op een ‘persoonlijke aanpak’, maar twijfelen erover of daar wel tijd en ruimte voor is.

Verder hebben zij deels andere wensen over de invulling van de ‘ideale schooldag’ dan hun kinderen. Ook zij zijn voorstander van meer bewegen en meer creativiteit, maar willen daarnaast aandacht voor:

- Sociale vaardigheden.
- Maatschappelijke onderwerpen.
- Praktische activiteiten.
- De persoonlijke ontwikkeling van hun kinderen. Aansluitend bij het stukje hierboven over de talenten.
- Op ontdekking.

Opvallend is dat er wel ouders zijn die voorstander zijn van ‘anders leren’, maar dat is een kleine groep. We hebben het dan over:

- Leren in de praktijk, ervarend leren, spelenderwijs leren.
- Ook leren met je handen.
- Het leren van 21st century skills.

Ook de ouders zijn met veel ideeën gekomen voor activiteiten op de 'ideale dag op school', van "leren naaien op een naaimachine" tot "foto-editing".

Samenvattend: het verlanglijstje van de ouders

1. "Ouderwets" leren.
2. Ontdekken en ontwikkelen van talenten, een persoonlijke aanpak. Meer dan nu.
3. Bewegen. Meer dan nu.
4. Creativiteit. Meer dan nu.
5. Sociale vaardigheden.
6. Maatschappelijke onderwerpen.
7. Praktische activiteiten.
8. Op ontdekking.

Het onderzoek roept de vraag op of kinderen anno 2020 nog wel op de meest passende manier les krijgen. Kinderen willen graag meer bewegen, meer variatie, minder statisch les, minder achter een tafeltje en ook minder in een lokaal.

‘Ervarend leren’ kan hier een antwoord op zijn, evenals het combineren van de basisschool en de naschoolse opvang in kindcentra. Ons advies is om:

- Met ouders in gesprek te gaan over wat kinderen willen en op welke manier ook andere vormen van leren kunnen bijdragen aan het **leren van basisvaardigheden**. Misschien zelfs beter dan op een ‘traditionele’ manier.
- Een belangrijke eerste stap is daarbij dat ouders meer **bekend raken** met verschillende vormen van leren en met de laatste inzichten in hoe de intrinsieke motivatie om te leren gestimuleerd kan worden en hoe het ‘kinderbrein’ zich ontwikkelt en het beste kan worden uitgedaagd.
- Het is belangrijk om duidelijk te laten zien dat vormen van leren, zoals de kinderen die omschrijven, een positieve invloed kunnen (of zullen) hebben op de **vaardigheden** waar ouders zo’n groot belang aan hechten, zoals leren lezen, schrijven en rekenen.
- Ook is het goed om te laten zien welke bijdrage vormen van leren, zoals de kinderen zouden willen, kunnen leveren aan het ontwikkelen van de **talenten** van kinderen. *Iets dat veel ouders zo belangrijk vinden.*

Extra en Bonusonderzoek

Kinderen en ouders over de coronacrisis

We hebben in het onderzoek natuurlijk ook enkele vragen gesteld over de periode waarin de kinderen niet naar school mochten en op afstand met hulp van hun ouders les kregen. De ‘intelligente’ lockdown in het voorjaar van 2020.

De kinderen

De meningen van de kinderen over deze periode lopen uiteen. **52%** vond het (heel) leuk dat ze niet naar school hoefden en **49%** vond het (helemaal) niet leuk.

Heel leuk, was het altijd maar zo!	7%
Leuk	45%
Niet leuk	41%
Helemaal niet leuk, ik vond het vreselijk!	8%

Deze vraag is beantwoord door 1.223 kinderen. Er zijn nauwelijks verschillen tussen subgroepen.

Wat vonden de kinderen er leuk aan? De volgende redenen werden veel genoemd.

- “Uitslapen en in mijn pyjama huiswerk maken.” Ook dat je je niet aan hoefde te kleden en je ‘vrijetijdsleding’ aan kon houden.
- “Thuis bij papa en mama”, “ik kreeg les van oma”, “meer gezelligheid.”
- “Lekker mijn eigen tijd indelen.”
- “Lekker op je gemak je schoolwerk doen.”
- “Snel klaar.”
- “Ik vond het fijn dat je meer pauzes kunt houden.”
- “Meer tijd om te spelen.”
- “Het leek een beetje op vakantie.”

En wat vonden de kinderen er minder leuk aan?

- “Ik miste mijn vriendjes en vriendinnetjes.” Veruit het meest genoemd.
- “Ik miste de juf.”
- “De verbinding was niet altijd goed.”
- “Ik miste het samenwerken.”
- “Het huiswerk ging door”, “veel huiswerk gehad.”
- “Meer ruzie thuis.”
- “Dat ik thuis op een oude en slechte laptop moet zitten.”
- “Minder uitleg en hulp.”
- “De meester kan toch wat beter uitleggen dan mijn ouders ...”

De ouders

Maar liefst 88% van de ouders vindt dat ‘hun’ basisschool de coronacrisis (heel) goed heeft opgepakt:

Heel goed	31%
Goed	57%
Niet zo goed	10%
Helemaal niet goed	3%

Deze vraag is beantwoord door 472 ouders.

Bonusonderzoek

Tijdens het rapporteren van het omvangrijke onderzoek over de 'ideale dag op school' van kinderen ontstond in de begeleidingsgroep het idee om nogmaals een aantal vragen aan kinderen voor te leggen.

Het omvangrijke onderzoek bestond uit veel open vragen. Kinderen konden uit hun hoofd en in hun eigen woorden aangeven welke **activiteiten** ze in ieder geval op hun 'ideale dag op school' wilden doen en wat het **programma** van hun 'ideale dag' zou moeten zijn.

We hebben de kinderen in dat onderzoek zo min mogelijk gestuurd. Het voordeel daarvan is natuurlijk dat we een goed zicht kregen op wat kinderen **zelf** graag willen. Een nadeel kan zijn dat kinderen sommige dingen, die ze belangrijk vinden, niet noemen tijdens het onderzoek omdat ze er op dat moment niet aan denken. Daarom hebben we besloten om de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek over de 'ideale dag' nog eens aan kinderen voor te leggen. Maar nu 'geholpen', met behulp van een beperkt aantal gesloten vragen, waarmee we getoetst hebben hoeveel kinderen zich kunnen vinden in de antwoorden die eerder spontaan gegeven zijn.

We hebben hiervoor een nieuwe, representatieve steekproef benaderd van kinderen die in de groepen 3 t/m 8 van de basisschool zitten. Dat is gebeurd in de periode van vrijdag 13 november t/m woensdag 18 november 2020. Er hebben **528 kinderen** aan het onderzoek deelgenomen en die vonden het erg leuk om de vragenlijst in te vullen. De vragen waren eenvoudige 'ja/nee' vragen.

De uitkomsten

1. **94%** van de kinderen wil tijdens schooltijd meer **bewegen**.
Denk aan buiten spelen, gym en dergelijke.
2. **83%** wil tijdens schooltijd meer **creatief bezig** zijn.
Denk aan knutselen, tekenen, muziek maken, dansen en dergelijke.
3. **77%** wil tijdens schooltijd vaker **buiten les**.
4. **83%** wil tijdens schooltijd vaker gastles krijgen van '**interessante mensen**'.
Denk bijvoorbeeld aan mensen met een interessant beroep, of een uitvinder.

5. **77%** wil op school vaker **koken** en **bakken**.
De kinderen hoefden er geen rekening mee te houden of dit wel of niet kan op hun school.
6. **78%** wil op school vaker bezig zijn met **techniek**.
Denk aan timmeren, het doen van proefjes, kijken hoe apparaten werken.
7. **86%** wil op school vaker bezig zijn met de **natuur**.
Denk aan dieren verzorgen, een eigen moestuin onderhouden.
8. **83%** wil tijdens schooltijd meer **afwisseling** en **variatie**.
Dat wil zeggen dat je veel verschillende dingen doet.
9. En **77%** wil op school meer **meepraten** over wat voor hen een fijne schooldag is.
Zodat ze schooldagen kunnen maken die de kinderen leuk en interessant vinden.

Waar de kinderen het niet over eens zijn, is het **tijdstip** waarop ze 's ochtends op school willen beginnen. **44%** wil graag wat later beginnen dan nu, maar **56%** vindt het prima zoals het nu is.

Slot

Het is duidelijk. Als kinderen het voor het zeggen hadden, dan zouden ze een aantal belangrijke veranderingen doorvoeren in hun schooldagen. Dat hadden ze al aangegeven in het grote onderzoek over de 'ideale dag op school', met een duidelijke uitleg en voorzien van tal van inspirerende ideeën. En dat blijkt nu weer en in nog sterkere mate uit dit bonusonderzoek.

Deze uitgave is gemaakt in opdracht van

HET KINDEROPVANGFONDS

in het kader van het programma PACT voor Kindcentra.

www.pactvoorkindcentra.nl